

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: „Pojetí role spolužáka a spolužačky z pohledu adolescentních dívek a chlapců“

Autorka: Helena Čechová

Helena Čechová si ve své bakalářské práci klade otázku, jakou mají dívky a chlapci v 9. třídě představu o ideální spolužačce či spolužákovi a jak se tato individuální představa odlišuje či blíží „průměrné“ třídní představě. Autorka také na problematiku nahlíží prizmatem genderu – tedy, jak souvisí tyto ideální představy s genderovou příslušností jednotlivých dětí. Pro tento typ studentské závěrečné práce považuji tematické vymezení za vhodné, relevantní, s potenciálem originálních zjištění a s reálnou perspektivou následné aplikace badatelských nálezů do praxe školních psychologů, ale i samotných vyučujících.

Je škoda, že studentka samotný cíl své práce jasně formulovala až na str. 26. Čtenář je tedy uveden do teoretické části bez přesněji konkretizovaného obrazu, kam se jej autorka bude snažit doprovázet. Rozsahem poměrně krátká teoretická část dokládá kvalitní orientaci studentky v české i zahraniční relevantní literatuře, včetně empirických studií. Jednotlivé kapitoly na sebe plynule navazují, působí plasticky, zároveň cíleně, udržují jednotnou linii – roli žáka/žákyně v období adolescence. Obsahově však postrádám poněkud preciznější exkurz do genderové problematiky, resp. očekávala bych zde definování některých stěžejních pojmů, které autorka opakovaně v textu používá (např. zákonitosti genderového řádu).

V představení empirického designu, tedy kapitoly II. 1. – 3. (str. 26-29), lze vysledovat nepochybnou metodologickou nejistotu. Studentka deklaruje, že prováděla kvalitativní výzkum, inspirovaný zakotvenou teorií. Jako stěžejní výzkumnou metodu volila obsahovou analýzu produktů činnosti (slohové práce). Pak je ovšem v diskrepanci s tímto metodologickým „zázemím“ způsob její prezentace dat. Autorka sice svá data kategorizuje, nahlíží na ně z několika úhlů pohledu, jejich samotná prezentace je však vesměs pojímána kvantitativní dikcí („průměrná představa“, počet slov věnovaných jednotlivým kategoriím, apod.) Prezentace zjištění je na přijatelné úrovni, deskripce kategorií obsahuje následnou interpretaci. Zde bych ale očekávala frekventovanější odkazy na analyzovaný materiál. Autorčina prezentace vychází spíše z globálního pohledu na datový soubor (9 chlapců, 8 dívek). Bez přímého odkazu na analyzovaný materiál nelze s autorkou diskutovat, zda jsou její interpretace dostatečně validní. Na některých místech jde opravdu spíše o její hypotetické výroky, než o interpretaci získaných dat (např. str. 59 – „Objevila se také určitá potřeba kompenzace pohybnosti o sobě samém, kdy autoři a autorky popisovali velice opačné charakteristiky, než jsou jejich vlastní.“). Odkud studentka čerpá informace o charakteristikách těchto autorů?

Samotná realizace sběru dat neprobíhala zcela dle představ badatelky (původní instrukce zadání změnila učitelka). Uvažovala studentka o nějaké doprovodné metodě sběru dat?

Za zajímavé považuji komparaci s výsledky sociometrického šetření v téže třídě (str. 63-64), které proběhlo v rámci jiného empirického šetření. Zde vidím potenciál, pro hlubší interpretaci pojetí „ideálního spolužáka“, „ideální spolužačky“ v kontextu dané školní třídy.

Výzkumné šetření přináší kompaktní obraz nazírání na definování dívčích a chlapeckých představ o ideálním spolužákovi/spolužačce. Diskuse vlastních zjištění je dostatečně propojená s literárními zdroji uvedenými v úvodních kapitolách, studentka také adekvátně reflektuje limity své práce a nabízí zajímavá výzkumná témata pro následná empirická šetření.

Po formální stránce mám připomínky k citačním normám, autorka je zejména v empirické části nepoužívá standardně, nejprve uvede autora bez datace, teprve po parafrázi odkazuje na dataci. Z jazykového hlediska nelze mít k práci výraznějších připomínek, je psána čtivě, přitom je zachována kvalita odborného jazyka a dikce. Precizněji by mohla být provedena jazyková korektura textu, zejména ve složitějších souvětích nejsou někdy věty od sebe správně oddělovány čárkou. Také je špatně uveden počet dětí ve třídě (str. 28). Vážnější, nebo frekventované gramatické chyby či překlepy se v textu nevyskytují. Práce naplňuje parametry pro daný typ absolventské práce, je dodržen požadovaný rozsah textu a obsahuje veškeré povinné součásti práce.

Bakalářskou práci Heleny Čechové doporučuji k obhajobě, s hodnocením „velmi dobře“.

V Praze dne 4.9.2011

PhDr. Pavla Skasková